

Posudek vedoucí práce
na bakalářskou práci Mariny Gordon
„Cross-cultural negotiations: cases of Russia and the United States“
Ing. Inna Čábelková, Ph.D.

Tato práce se zabývá styly vyjednávání v Rusku a Spojených státech, a to jak na mezinárodní úrovni, tak na úrovni národní a osobní. Problematika rozdílných stylů vyjednávání v různých zemích je v současnosti nejen velice populární mezi odborníky na interkulturní komunikaci, sociální psychologii, organizační psychologii a hlavně mezinárodní management; je i velice potřebná z důvodu pokračující globalizace a rozšiřující se Evropské Unie.

Základní tezí práce je, že způsob vyjednávání obyvatel té které země úzce souvisí s její kulturou, která může být drasticky odlišná od kultury země jiné. Dokud spolu jednájí příslušníci jedné kultury, problémy, které mohou vyvstat, budou velmi pravděpodobně „objektivního“ rázu. Pokud se ale při vyjednávání setkají lidé různých kultur, kromě „objektivních“ problémů může vyvstat i řada nepochopení pramenících z kulturních rozdílů, jež se budou promítat do předpokladů obou stran o průběhu a formě celého procesu vyjednávání. I když tyto kulturní rozdíly nemají ve většině případů žádný vztah k projednávané záležitosti, mohou průběh i výsledek vyjednávání značně ohrozit. Je proto velmi důležité tyto kulturní rozdíly studovat.

Jako každý obor, i interkulturní komunikace má své zastánce a kritiky. Nejdůležitějšími argumenty kritiků oboru, které mohou být vzneseny i proti této bakalářské práci, jsou argumenty následující:

- Za hranice jednotlivých kulturních oblastí jsou často považovány geografické hranice jednotlivých zemí (v této práci jsou to Rusko a Spojené státy), což implicitně předpokládá, že občané jednotlivých zemí jsou kulturně vzato homogenní. To ale, jak víme z běžného života, není pravda — například v České republice existuje řada minorit kulturně odlišných od majoritní populace. Protiargumentem je, že kulturní vzorce, které jsou charakteristické pro danou zem, představují informaci o typických hodnotách nebo typickém způsobu jednání většiny obyvatel. Prakticky to znamená, že náhodně vybraný reprezentant dané země bude jednat určitým způsobem s jistou pravděpodobností, menší, než 100 %.
- Každý člověk je jiný. Nelze házet všechny lidi do jednoho pytle. Zde je protiargumentem to, že kulturní vzorce podchycují jen to, co je lidem společné, a nechávají dost prostoru pro individuální zvláštnosti jednotlivců.
- Kultura společnosti se může měnit. To, co platilo za našich babiček, už neplatí. Studie ukazují, že i když se vnější projevy mohou měnit, základní hodnoty společnosti jsou stále v poměrně dlouhém horizontu (Geert Hofstede uvádí i 2000 let).

Tato bakalářská práce používá mimo jiné teorii kulturních dimenzí Geerta Hofstedeho a snaží se o zdůvodnění empiricky zjištěných rozdílů ve způsobech vyjednávání pomocí kulturních indexů. Práce je rozdělena do sedmi kapitol. Po první, úvodní kapitole, kde autorka popisuje cíl práce, svoje základní hypotézy metodologii práce a rešerši literatury, následuje kapitola věnovaná různým vymezením pojmu kultura. Ve třetí kapitole autorka popisuje výběr respondentů a přípravu dotazníku. Čtvrtá kapitola pojednává o kulturních rozdílech mezi Ruskem a Spojenými státy zmapovanými v existující literatuře. Pátá kapitola je věnována výsledkům průzkumu a analýze toho, zda zjištěné údaje odpovídají teoretickým

předpokladům. Vzhledem k tomu, že většina otázek uvedených v dotazníku se dotýká i témat mimo vyjednávání samotné, části této kapitoly tvoří i teoretická východiska nepatřící přímo do kontextu vyjednávání a vlivu kulturních hodnot na vyjednávání. Jedním z takových témat je například teorie konfliktů. Šestá kapitola tvoří závěr práce. V kapitole sedmé autorka pojednává o omezeních jejího výzkumu.

Celkem tato práce představuje velmi zajímavé, i když ne vyčerpávající, ověření teoretických předpokladů ohledně způsobů vyjednávání v různých zemích a vlivu kulturních hodnot na ně. Práce je dobře podložena teoretickým materiálem, má vlastní výzkumný prvek, a je přehledně strukturována. Je jistě nutné ocenit i to, že průzkumy respondentů byly realizovány v Rusku a Spojených státech, což je pro bakalářskou práci naprosto výjimečné. Z tohoto důvodu je také práce napsána v angličtině a ne v češtině jako většina bakalářských prací na FHS. V této práci studentka prokázala, že ovládá anglický jazyk na úrovni dostatečné k napsání srozumitelné práce čítající 85 stran, a to bez větších gramatických problémů.

K přednostem práce je nutné přičíst i to, že autorka sama je původem z Ruska a proto je lépe schopna rozumět rozdílům v kulturách mezi Ruskem a Spojenými státy, než autor z třetí země.

K omezením práce patří všechna omezení vztahující se k oboru kulturních rozdílů, z nichž nejdůležitější jsou uvedena na začátku tohoto posudku. Další omezení uvádí autorka sama v poslední kapitole práce.

Celkově hodnotím práci jako velmi zdařilou. Navrhují hodnocení v rozmezí 43-46 bodů.

Ing. Inna Čábelková, Ph.D.

V Praze 1. 6. 2005.